

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
استان زنجان

مرکز آموزشی درمانی حضرت ولیعصر(عج)

کتابچه آموزشی

داروهای مصرفی ویژه بیماران دیالیزی

تهیه و تنظیم: رحیمه صفری

کارشناس پرستاری واحد دیالیز

واحد آموزش به بیمار

۱۳۹۵

داروهای تنظیم کننده کلسیم و فسفر

۱- کربنات کلسیم

۲- رناژل

۳- آلومینیوم هیدروکساید

۴- سیناکلست

۵- کلستیربول (روکاترول)

کربنات کلسیم:

بصورت قرص ۵۰۰ میلی گرم موجود می باشد. کربنات کلسیم در روده با فسفر موجود در غذا ترکیب شده و از جذب آن در ورود به جریان خون جلوگیری می کند.

عوارض: در صورت بروز علائمی نظیر بی اشتها، تکرر ادرار خشکی دهان، گیجی و هزیان که نشان دهنده افزایش بیش از حد کلسیم در بدن می باشد باید سریعاً به پزشک خود مراجعه کنید.

نحوه مصرف: اگر هدف از درمان اصلاح کلسیم است باید دارو را یک ساعت بعد از غذا و با یک لیوان پر از آب میل کنید اگر هدف اصلاح فسفر است دارو باید وسط غذا میل شود.

آموزش به بیمار: آنتی بیوتیکها و آهن جذب خوراکی کلسیم را مختل می کنند. به همین دلیل با فاصله زمانی از هم مصرف میشوند.

رنازل:

بصورت قرص ۸۰۰ میلی گرم موجود می باشد. برای درمان فسفر بالا (فسفر راز طریق دستگاه گوارش دفع می کند) سبب کاهش فسفر می شود.

عوارض: سردرد، تهوع، استفراغ، کاهش فشارخون

نحوه مصرف دارو: دارو را همراه غذا یا بلافاصله بعد از غذا مصرف کنید.

آموزش به بیمار: فاصله مصرف رنازل با داروهای ضد تشنج و وارفارین و سیروفلوکساسین باید حداقل یک تا دو ساعت باشد.

آلومینیوم هیدروکساید:

اکثراً "بصورت شربت در درمان اولیه فسفر بالاتجویز می شود.

عوارض جانبی: بعلت عوارض خونی، عصبی، استخونی از مصرف طولانی بمدت این دارو باید اجتناب شود. یبوست نیز عوارض مهم این دارو به شمار می رود. معمولاً بمدت ۲ هفته مصرف می شود.

سیناکست:

داروهای اختصاصی تر در درمان PTH (هورمون پاراتیروئید) بالا این دارو در صورت کلسیم خون بالاتر از ۸/۴ بلشد تجویز

می شود. بعلت اینکه این دارو باعث کاهش کلسیم می شود بنابراین در سطح کلسیمی پایین تجویز نمی شود
عوارض: بیماری آدینامیک (کاهش شدید فعالیت سلولهای استخوانی) عارضه تهوع شایع می باشد.

کلسیتریول (روکاترول):

این دارو فرم فعال ویتامین D3 می باشد. برای درمان سطح پائین کلسیم خون و باعث کاهش سطح بالای هورمون PTH می شود طبق تجویز از طریق خوراکییا تزریق مورد استفاده قرار می گیرد
نحوه مصرف: معمولاً طبق دستور برای تاثی بهت بعد از دیالیز مصرف می شود.

عوارض: خواب آلودگی، سردرد، ضعف، تاری دید، بی اشتها، تهوع، یبوست

شرایط نگهداری: دوراز نور و حرارت نگهداری شود.

داروهای پائین آورنده فشار خون

۱- فروزماید

۲- آملودیپین

۳- پرازوسین

۴- آنالاپریل

۵- لوزارتان

۶- متورال (متوپرولول)

۷- آتنولول

۸- کلونیدین

۹- متیل دوپا

۱۰- مانیکسیدیل

فروزماید:

بعنوان مدر وضد فشار خون مصرف می شود. برای درمان ادم همراه با نارسائی احتقانی قلب، سیروز کبد و بیماری کلیه تجویز می شود.

عوارض جانبی: هیپوکالمی - هیدراتاسیون بدنبال تهوع، استفراغ - اسهال - افزایش قند خون، وجود خون در ادرار، خونریزی دستگاه گوارش

آموزش به بیمار: برای کاهش احتمال تحریک معده ممکن است دارو همراه باغذا با شیر داده شود. به منظور اجتناب از شب ادراری برنامه ریزی کنید برای مثال یک دوز واحد عمدتاً "در هنگام صبح تجویز می شود دزهای دوبار درروز ممکن است برای ساعت ۸ صبح و ۲ بعداز ظهر نسخه شود.

آملودیپین:

پائین آورنده فشار خون می باشد گاهاً "بعنوان ضد آنژین نیز مصرف می شود.

عوارض: ادم محیطی (ورم زانوها و پاها) گیجی، درد قفسه سینه، کاهش ضربان قلب، سرگیجه بخصوص هنگام بلند شدن از حالت خوابیده یا نشسته، سردرد

آموزش به بیمار: درصورت فراموش کردن مصرف یک دوز به محض بخاطر آوردن آن را مصرف کنید اما در صورتی که تقریباً "زمان نوبت بعدی فرارسیده است

پرازوسین:

فقط آن نوبت را مصرف کرده واز دوبرابر کردن مقدار مصرف خوداری کنید

بیشترین مصرف در هیپرتانسیون می باشد در بیماران کلیوی بعلت اثر کم آن روی جریان خون کلیوی ومیزان تصفیه گلومرولی استفاده می شود

عوارض: سرگیجه، سبکی سر، سردرد، خواب آلودگی، سستی، ضعف، تپش قلب، تهوع، کاهش فشار خون احتقان بینی، افسردگی

نحوه مصرف دارو: بامعده خالی مصرف شود زیراغذا باعث تاخیر در جذب دارو می شود. دارو قبل از خواب مصرف شود. عدم رانندگی بعد از مصرف قرص

آنالاپریل:

از داروهای گشاد کننده عروق می باشد برای درمان هیپرتانسیون استفاده می شود.

عوارض: سرگیجه، سردرد، تهوع، استفراغ، جوش، کهیر، گرفتگی ماهیچه ها، سرفه دائم، تغییرات صدا، بی خوابی، هایپوتانسیون

نحوه مصرف: اولین نوبت مصرف آنالاپریل فشار خون را ناگهان پائین می آورد بنابراین هنگام مصرف در حالت استراحت باشید و ۲ الی ۳ ساعت بعد از مصرف قرص دراز بکشید. هنگام مصرف قرص از نوشیدن الکل خودداری کنید.

لوزارتان:

مصرف در درمان هیپرتانسیون می باشد.

عوارض: اسهال، هیپوتانسیون، سرگیجه، هایپرکالمی، میگرن، درد عضلانی، راس، عفونت دستگاه تنفسی فوقانی، سرفه، هیپوگلسمی

آموزش به بیمار: فشار خون در حین مصرف مرتب چک شود. دارو به طور ناگهانی قطع نگردد، در بیمارانی که مشکلات کبدی دارند باید دوز دارو نصف شود.

متورال (متوپرولول):

استفاده بعنوان ضد هیپوتانسیون و درمان انفارکتوس میوکارد

عوارض: نارسائی قلبی، برادیکاردی، بلوک قلبی گیجی، اختلالات خواب، تهوع و استفراغ، اسهال یبوست و درد شکمی

نحوه مصرف دارو: مصرف دارو در انتهای شب برای جلوگیری از بروز بی خوابی، در صورت نیاز به قطع دارو،

قطع تدریجی آن در طول ۲-۱ هفته قند خون در خلال درمان با این دارو کنترل شود

آتنولول :

اثر ضد فشار خون و اثر ضد آنژین صدری دارد.

عوارض: سرگیجه ، خستگی، خواب آلودگی، افسردگی، انتهای سرد، درد پا، تهوع، استفراغ

آموزش به بیمار: قبل از دریافت دارو نبض کنترل شود در صورت کمتر از ۶۰ ضربیه در دقیقه از دادن دوز دارو به بیمار خود داری نمائید قطع ناگهانی دارو می تواند آنژین را بدتر نماید. و طپش قلب یا سکت قلبی را در بیماران مبتلا به بیماری شریان کرونرو طوفان تیروئیدی را در بیماران مبتلا به هیپر تیروئیسیم تسریع سازد.

کلونیدن:

بعنوان ضد هیپرتانسیون به تنهای یا همراه با دیورتیکها مصرف می شود.

عوارض: خواب آلودگی ، سرگیجه، سردرد، ضعف، بی خوابی، تغییرات در نوار قلب به صورت کاهش ضربان قلب و یا افزایش ضربان قلب و یا ضربان نامنظم قلب گردد و خشکی دهان، یبوست ، درد شکم

آموزش به بیمار: به منظور اطمینان از کنترل فشار خون در طول شب و به حداقل رسیدن خواب آلودگی طی روز آخرین دوز خوراکی را معمولاً "بلافاصله قبل از خواب مصرف کنید.

متیل دوپا:

فشار خون راپائین می آورد برای درمان فشارخون بالا، متوسط تا شدید بویژه در بیماران مبتلا به اختلال عملکرد کلیه کاربرد دارد.

عوارض : تب، ثبورات پوستی ، زخمی شدن کف پا، خواب آلودگی، سردرد، ضعف، خستگی، خشکی دهان

آموزش به بیمار : کنترل فشارخون حداقل یکبار در هفته ، قبل از مصرف هر نوع داروی ضدسرفه و ضد سرماخوردگی با پزشک مشورت نماید . در صورت بروز تب ، دردعضلانی و سندرم شبه آنفلونزا به پزشک اطلاع دهد. کاربرد شیوه های تنظیم فشارخون (کاهش وزن ، مصرف رژیم کم نمک ، قطع مصرف سیگار، ورزش منظم و کنترل استرس) ، کنترل روزانه وزن ، کنترل CBC و آزمایشات بررسی عملکرد کبد بطور متناوب در ۶-۱۲ هفته اول شروع درمان

شرایط نگهداری : در دمای کمتر از ۳۰ درجه سانتی گراد دارو از نور نگهداری شود.

مانیوکسیدیل (Minoxidil)

برای فشارخون بالا استفاده می شود که با گشاد کردن رگهای محیطی سبب کم شدن فشار خون می شود.
عوارض جانبی : افزایش وزن، ادم محیطی ، تاکی کاردی، افزایش رویش مو، اختلالات گوارشی و ثبورات جلدی
آموزش به بیمار : کنترل فشارخون و نبض قبل از مصرف دارو ، کنترل روزانه وزن ، بررسی از نظر ادم ،
این دارو در هنگام انجام دیالیز دفع میشود بنابراین توصیه میشود در روز دیالیز، دارو بلافاصله بعد از دیالیز و
یا حداقل ۸ ساعت قبل از آن تجویز شود.

داروهای متفرقه

۱- آتروواستاتین

۲- آلوپورینول

۳- نفرویت

۴- اسیدفولیک

۵- ونوفر

۶- اپرکس

آتروواستاتین:

کاهنده چربی خون می باشد.

نحوه مصرف: مصرف دارو قبل یا بعد از غذا در صورت مصرف همزمان با دیگوکسین بررسی سطح دیگوکسین انجام شود.

عوارض: اختلالات گوارشی، سردرد، بثورات جلدی، سرگیجه، راشهای پوستی، تاری دید، بی خوابی، اختلال در حس چشایی، درد عضلانی و کمر، علائم شبیه آنفلوآنزا و عفونت.

شرایط نگهداری: در دمای ۲۵-۲۰ درجه

آلوپورینول:

باعث کاهش غلظت پلاسمایی اسیداوریک می باشد.

نحوه مصرف: بصورت قرص ۱۰۰ میلی گرم می باشد که طبق صلاحدید پزشک معمولاً ۵۰ یا ۱۰۰ میلی گرم روزانه مصرف می شود.

عوارض: سردرد، تهوع، استفراغ، اسهال، ریزش مومکن است اتفاق بیافتد.

شرایط نگهداری: در ظروف دربسته و مقاوم به نور در دمای ۳۰-۱۵ درجه

نفرویت:

مکمل غذای شامل ویتامینهای B6.B12.B1.B2 بیوتین ورودی و است به دلیل محدودیت در رژیم غذایی و بی اشتهاهی مصرف این دارو توصیه می شود در نتیجه در سلامت و نگهداری بافت ها تقویت و بهبود عملکرد سیستم ایمنی و عصبی بدن موثر است.

نحوه مصرف: روزانه یک عدد می باشد.

اسید فولیک:

در بیماران کم خون جهت تایید گلبول قرمز و خون سازی مصرف می شود. بصورت قرصهای یک یا پنج میلی گرم می باشد.

عوارض: راش، قرمزی، خارش، ضعف عضلانی

ونوفر:

از ترکیبات آهن وضد کم خونی می باشد. به شکل آمپولهای ۵ میلی متر که حاوی ۱۰۰ میلی گرم محلول قهوه ای تیره آهن است عرضه می شود.

عوارض: افت فشار خون، تغییر موقت حس چشایی، تهوع، استفراغ و احساس طعم فلز در دهن می باشد

آموزش به بیمار: ونوفر نیازی به نگهداری در یخچال ندارد. باهیچ دارویی نباید مخلوط شود در زمان مصرف قرص آهن قطع شود.

اپرکس:

جهت درمان و اصلاح کم خونی (باتاثیر بر مغز استخوان) به شکل ما یع بی رنگ بصورت آمپولهای ۲۰۰۰ و ۴۰۰۰ و ۱۰۰۰۰ واحد عرضه می شود.

نحوه مصرف: تزریق بصورت زیر جلدی با استفاده از سرنگ انسولین (حداکثر حجم تزریق باید ۱ سی سی باشد) محل تزریق بازوها و دیواره قدامی شکم (دور ناف) که باید بطور مداوم تغییر کند.

آموزش به بیمار: در درجه حرارت ۸-۲ درجه سانتی گراد نگهداری از یخ زدگی جلوگیری شود. رنگ محلول باید شفاف باشد. قبل از تزریق فشار خون باید کنترل شود در صورت فشار خون بالای ۱۶۰ میلی متر جیوه در منزل دارو تزریق نشود با مصرف بیش از اندازه اپرکس غلظت خون افزایش می یابد که می تواند باعث از کلو افتادن فیستول شود.

منبع: راهنمای داروهای ژنریک تالیف دکتر رامین خدام